

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.632.

Znanosti in parlament.

Da v Jugoslaviji ti dve besedi nimata nobene zveze, je jasno; še bolj jasno pa je, da je nujno, da se ustvari med njima ozka vez.

Zakaj ena prvih nalog parlamenta mora biti, da z dobro premišljenimi zakoni dvigne narodno gospodarstvo. Ne razna politična gesla in ne razne politične teorije, temveč gospodarsko delo mora biti glavna skrb parlamenta. Teorije in gesla spadajo le v volilno dobo, dočim mora praktično parlamentarno delo dokazati njih pravilnost. Končno ne volijo ljudje poslancev zato, da zmaga ta ali ona ideja, temveč da se zboljša njih gospodarski in socialni položaj.

Gospodarstvo more torej biti glavna skrb parlamenta. Zakoni pametnega in dobrega gospodarstva pa niso stvar, s katero bi se moglo mešetariti in ki bi se jih brez škode moglo prezirati. Zakone, po katerih se razvija gospodarstvo, določi znanost in zato mora znanost imeti tudi besedo, kadar se sklepajo novi zakoni, ki se tičejo gospodarstva.

Pri nas je vpliv vede na gospodarstvo skoraj docela eliminiran. Strankarstvo je tako potisnjeno v ospredje, da znanstveniki nimajo nobenega upa, da bi bili izvoljeni. Močna pljuča, ugodne pozicije v strankarskem vodstvu, to je odločilno za izvolitev poslanca. Napačnost tega stanja spoznava vsa jugoslovenska javnost in zato se je že opetovano in od vseh strani poudarjala potreba gospodarskega sveta, ki bi imel vsaj posvetovalno pravico pri sklepanju novih zakonov in obvaroval parlament, da ne bi vnašal v zakonske načrte tudi strokovno analfabetske določbe. Toda tudi gospodarski svet je ostal neizpolnjen in skoraj da tudi neizpolnljiva želja.

In vendar dokazujejo že izglasovani in še obravnavani zakonski načrti, da je uspešno delo skupščine brez sodelovanja mož znanosti nemogoče. Mi moramo dobivati slabe zakone, če pa ne bodo imeli pri njih izdelavi besede oni možje, ki so vsled svojega znanja v to v prvi vrsti vpoklicani.

Zakon o kmetijskih kreditih je bil n. pr. zakon, ki se strankarstva sploh ne tiče. Pri tem zakonu ne bi smeli imeti drugi besede, ko zadržni, finančni in kmetijski strokovnjaki. Dejansko pa so bili ravno ti od zakona izključeni in besedo so imeli le strankarji.

Prosvetni zakon bi moral biti izdelan od pedagogov. Politiki ne bi smeli imeti nobene druge besede, ko da dajo smer zakonu hočemo imeti narodno šolo, to je vse, kar bi smeli odločiti politiki pri prosvetnem zakonu. V resnici pa so pedagogi bili potisnjeni v stran in glavna beseda je pripadla politikom.

Carinski zakon je kompromis med konzumenti in producenti, med finančnimi oziri države in zaščitno-vzgojnimi oziri za industrijo. Carinski zakon zadene zato vse gospodarstvo in zato morejo izdelati za splošen gospodarski razvoj zdrave kompromisne linije samo prvi gospodarski strokovnjaki. Dejansko pa tem ni bila pripuščena druga beseda, ko da zvone po toči.

V Nemčiji, kjer je zakonodajna praksa na neprimerno višji stopnji ko pri nas, se pojavlja sedaj veliko gibanje, da se poveča vpliv na parlamentarno delo. Ko se je pripravljala nemški proračun, so sodelovali pri njegovi izdelavi prvi nemški znanstveniki, ki so določili, katera stvar je za Nemčijo največje važnosti in kaj je treba predvsem ustvariti. In če so nemške finance danes urejene, je to zasluga nemških znanstvenikov,

Vojaška revolucija na Grškem.

REVOLUCIJA LIKVIDIRANA. — VZROK ZUNANJA POLITIKA.

Atene, 26. junija. Skupina revolucionarnih oficirjev je zavzela vse javne zgradbe v Atenah. Revolucionarji so gospodarji situacije v celi Grčiji. Na čelu revolucionarjev stoji general Pangalos, z grupo revolucionarnih oficirjev in z vojaškimi četami. Pokretu se je pridružil tudi admiral Hadžikiriakos, ki se je postavil na čelo pomorske sile.

General Pangalos je izdal manifest, v katerem zahteva odstop Mihalokopulosovega kabineta. Pangalos je izjavil, da je revolucija morala nastopiti in da popolnoma odgovarja razpoloženju naroda. Narod, pravi Pangalos v svojem manifestu, zahteva boljše financiranje, vsestransko štedenje in konec sedanje politike.

Beograd, 26. junija. Po radiogramih iz Atene je atenska garnizija pod vodstvom generala Pangaloša zavzela vse javne zgradbe, brzojav in luko. Okoli 10. dop. je Pangalos pozval Mihalokopulosa, naj poda ostavko, česar poslednji ni hotel storiti. Nato je mornarica pod vodstvom admirala Hadžikiriakosa pričela iz Pireja obstreljevati ministrsko predsedni-

štvo. Okoli poldne je Mihalokopulos podal ostavko. Popoldne je bila sestavljena nova vlada pod vodstvom liberalca Papanastazija. V Atenah je vladal sinoči popolen red in mir.

Beograd, 26. junija. Imeni generala Pangalosa in admirala Hadžikiriakosa sta znani v grški zgodovini poslednjih let. Pokret pod njihovim vodstvom pokazuje tendenco tega prevrata v Grčiji. V revoluciji, ki je zrušila kraljestvo, sta nastopila proti Mihalokopulosu radi njegove politike. Med zahtevami revolucionarjev se nahaja tudi ta, da se absolutno prekrine politika, katero je dosedaj vodila vlada. Vzrok revolucije je nezadovoljstvo oficirjev grške vojne lige s postopanjem prejšnje vlade, predvsem pa v neuspehu pogajanj med Jugoslavijo in Grške glede zvezne pogodbe. To stvar so zelo izkoriščali grški vojni in opozicijski krogi. Pangalos očita vladi tudi slabost napram inozemskemu vplivu, naj popusti Jugoslaviji in njenim zahtevam, ki gredo na škodo grške suverenitete.

REVOLUCIONARJI ZA ZBLIŽANJE Z JUGOSLAVIJO.

Solun, 26. junija. Včeraj je bil izvršen v Solunu prevrat. General Cerulis je vzel popolno oblast v svoje roke. Tretja grška armija je izjavila solidarnost z njegovo akcijo. General Cerulis je z revolucionarnimi četami zasedel pošto in dve vojašnici ter ostala javna poslopja. Prav tako je bilo blokirano celo solunsko pristanišče. Vsem ladjam, grškim in inozemskim je bilo prepovedano zapustiti solunsko luko. General Cerulis je izdal proglas, v katerem zahteva, da vlada Mihalokopulosa takoj odstopi in naj izroči vso oblast generalu Pangalosu. V proglasu slede nadalje še hibe Mikalo-

kopulosove vlade, ki se je bavila z najvažnejšimi vprašanji Grške nepooblaščen. Zlasti se vladi očita neprijazno ponašanje do Jugoslavije in se obsoja, da se ni ugodilo jugoslovenski zahtevi po koridorju od jugoslovenske meje do svobodne solunske cone.

Na stran vstašev je prešla tudi cela garnizija v Janjini. Radi prekinjenih zvez med Solunom in Atenami ni mogče doznati za dogodke, ki se razvijajo v Atenah. Posebno važnost se polaga v tej novi revoluciji na vedenje atenske garnizije.

Oficijelna pogajanja med radikali in HSS — pričela.

Beograd, 26. junija. Včeraj se je vršil važen sestanek med Aco Stanojevićem, Pavlom Radićem in dr. Nikićem zaradi sodelovanja radikalov in radičevcev. Sklenili so, da se z današnjim dnem začnejo službena pogajanja med radikali in radičevci. S strani radikalov bodo vodili pogajanja: Marko Trifković, Marko Gjuričić in Ljuba Živković. S strani radičevcev so delegirani: Pavle Radić, dr. Nikić in dr. Šuperina. Včerašnji sestanek

smatrajo kot nekaj predhodni sestanek. Radikalni delegati so včeraj posetili Pašića, ki jim je dal vse potrebne instrukcije. Ze samo dejstvo, da se radičevci nahajajo v stvarnem stiku z radikali, je izzvalo pri samostojnih demokratih veliko nezadovoljstvo. Oni zahtevajo hitro razčiščenje situacije. Vsi pogledi so obrnjeni na radičevce in radikali želijo, da pride vprašanje sporazuma že vendarle enkrat z dnevnega reda.

»PRAVI DEMOKRATSKI BEOGRAD NE BO POKLEKNIL PRED PAŠIĆEM«.

Beograd, 26. junija. Včeraj se je vršilo sijajno uspelo zborovanje demokratske stranke v hotelu Imperial. Predsedoval je Vulović. Prvi je govoril Davidović, ki je med drugim izjavil: Ideja sporazuma je delo demokratske stranke. Sporazum zahtevajo sedaj tudi oni, ki so ga še pred kratkim proglašali za izdajo. Druga pa je stvar s Pašićem in Pribičevićem, ki nista za sporazum in ki mislijo samo na to, kako bi se čim dalje vzdržala na površju. Ne verujemo v njihovo iskrenost in lojalnost, ker je Pašić

že večkrat rekel, da je sklepal protokole in jih podpisal, ker je vedel, da se ne bodo izpolnili. Pribičević je izjavil, da beseda, dana v politiki, ne velja. Opozicijski blok je čvrst in edinstven. On vodi stalno svojo politiko. Mi imamo svoj program. Vsi člani bloka uživajo vzajemno zaupanje. Ako se bo pripetilo, da bo katera stranka opozicijskega bloka izstopila iz bloka, da zahteva sporazum s kako drugo stranko izven bloka, opozicijski blok ne bo mnogo izgubil.

Nato je g. Vulović pozdravil Hrvate. Dalje so na zborovanju razpravljali o čisto strankarskih vprašanjih. Davidović je priporočal demokratom sledeče: Kdor ne more vztrajati v opoziciji, naj gre v radikale in naj poljubi kuto Nikoli Pašiću. Pravi demokratski Beograd ne bo nikdar pokleknil pred Pašićem. Govorilo je še nekoliko govornikov in nato so se zborovalci razšli v najlepšem razpoloženju.

Poročilo verifikacijskega odbora.

Beograd, 26. junija. Včeraj popoldne ob 18. se je sestal k seji verifikacijski odbor, da definitivno redigira poročilo o verifikaciji anketiranih mandatov, katero bo predložil narodni skupščini. Na seji je bilo prečitano poročilo večine, katerega opozicija ni hotela podpisati, ker so iz njega izpuščena imena posl. Trnjara in Blaža Šalamona. Dr. Kumanudi je nato prečital poročilo manjšine. Dr. Budisavljević je v imenu samostojnih demokratov izjavil, da ne more sprejeti poročila večine in to radi onega dela ne, ki govori o vedenju in o politiki HSS po izjavi Pavla Radića. Poročilo samo motivira, da se poslanci HRSS, ko so vstopili v seljaško internacionalo, niso zavedli, da s tem vstopajo v komunistično internacionalo. Dr. Budisavljević zahteva, da se na tej podlagi sestavi poročilo verifikacijskega odbora. Iz teh dveh razlogov se je morala seja prekiniti, da bi se vladna večina sporazumela. Dr. Budisavljević je izjavil, da bo podpisal poročilo, ako se ta njegova pripomba vstavi v zapisnik.

Dr. Kumanudi je v imenu opozicije podal povsem drugo mnenje. S predlogom verifikacijskega odbora soglašamo v toliko bolj, ker se z njim potrjuje naše stališče izneseno v podvojenem mišljenju o priliki obče verifikacije poslanskih mandatov. To naše stališče je bilo soglasno sprejeto v poročilu anketnega odbora. Protestiramo proti temu, da so bili anketirani narodni poslanci brez zakonite podlage in brez upravičenega razloga cele tri mesece ovirani pri uporabi svojih poslanskih pravic in niso mogli izvrševati svojih poslanskih dolžnosti. Pritožujemo se, ker večina narodne skupščine ni pristala na to, da počaka rezultatov, do katerih je prišel anketni odbor, ampak je naslanjajoč se na napačne informacije takoj brez dovoljnega in temeljitega proučavanja uničila mandate HSS.

To poročilo opozicije je podpisalo vseh deset članov opoz. bloka v verifikacijskem odboru. Pridružila sta se jim še Joca Jovanović Pižon in dr. Budisavljević, ker nista mogla soglašati s poročilom večine. Nato je bila seja zaključena.

KOMUNIKE OPOZICIJE.

Beograd, 26. junija. Vladni listi so pričeli pisariti, da opozicija obstruira in preprečuje delo parlamenta. Zaradi teh vesti je imel ožji odbor bloka narodnega sporazuma sejo, katere so se udeležili Ljuba Davidović, dr. Korošec, Pavle Radić, dr. Lorković in dr. Spaho. S seje je bil izdan sledeč komunistični:

»Vladni krogi skušajo naslikati nastop opozicije v narodni skupščini kot obstrukcijo in oviranje skupščinskega dela. »Samouprava« pa je v zvezi s tem celo našla, da je vzrok tej takozvani obstrukciji želja, da se onemogoči sporazum med radikali in HSS.

Izvrševalni odbor bloka narodnega sporazuma je z ozirom na to na svoji današnji seji sklenil, da odločno demantira vse insinuacije o obstrukciji opozicije. Nastop opozicije v parlamentu je strogo legalen. Opozicija se je samo poslužila pravic, katere ji daje poslovnik, da odgovori na brezobzirnost vladne večine, ki ne spoštuje niti najbolj osnovnih parlamentarnih, niti z zakonom zajamčenih pravic opozicije.

„Jutro“ pred stolom sedmorice.

Pred Stolom sedmorice je bila dne 24. t. m. javna razprava o tožbi g. dr. Ravniharja proti odgovornemu uredniku »Jutra« zaradi žaljenja časti... oziroma o ničnostni pritožbi, ki jo je odgovorni urednik vložil proti sodbi deželne sodišča v Ljubljani.

Dr. Ravnihar je namreč inkriminiral tri članke, ki ž njimi »Jutro«, kakor je to že njegova navada, napada čast zasebnega obtožitelja.

V prvem članku očita »Jutro« dr. Ravniharju, da je na delu, da klerikalcem reši gospodstvo na magistratu, kakor je tudi on tisti, ki jih je spravil tjakaj; da se je zavzemal za velikega župana Sporna, ki bi ga na vsak način rad ohranil SLS ter komunistom, kar vse nam z vso jasnostjo osvetljuje cel značaj tega moža. Drugi članek je naslovljen »Nepoštena politika«. V tem članku se očita dr. Ravniharju, da zlorablja ime Narodno-napredne stranke, da je leta 1922 spravil Ljubljano v klerikalne roke, da je volilni kompromis za ljubljansko občino sprejel edino le on, da so »pilpogarije« nalagali narodne socialiste, da oni (JDS) zahtevajo listo pod imenom JDS itd. V tretjem članku se »Jutro« zaleta ob postanku »Narodnega dnevnika«, ki ga označuje kot nepotreben list in pravi končno, da bo tudi novi »Narodni Dnevnik« zatočišče za neotlačljive ambicije dr. Ravniharja, kateremu menda žilica nikakor ne pusti, da bi ne delal novih zdražb in zgas.

Pozvan na zagovor je odgovorni urednik prišel z znanim izgovorom, češ da članke pred natiskom ni bil čital. Kakšnega dokaza resnice ni niti poskusil nastopiti, dasi mu je v to bila dana prilika.

Glavne razprave pred deželnim sodiščem se odgovorni urednik ni udeležil, vsled česar je bila na predlog zasebnega obtožitelja izrečena kontumačna sodba ter je bil odgovorni urednik krivim spoznan zaradi prestopka zanemarjanja dolžne paznosti ter obsojen na 2000 Din denarne kazni, v povračilo vseh stroškov, kakor tudi na objavo sodbe. Proti tej sodbi je urednik vložil ugovor zaradi kontumačne sodbe kakor tudi ničnostno pritožbo, opirajoč se na več ničnostnih razlogov, v katerih med drugim tudi obljublja da hoče nastopiti dokaz resnice za svoje ob-

dolžitve in svoje očitke. Ugovor proti kontumačni sodbi je utemeljeval s tem, češ da ni prejel vabila k glavni razpravi ter da je dočel dostavnicu nekdo drugi podpisal z njegovim imenom.

Poizvedbe, ki jih je Stal sedmorice v tem pogledu pustil izvesti, so izkazale, da je zagovor urednikov neresničen, da je marveč v resnici sam prejel vabilo za glavno razpravo in tudi sam lastnooročno podpisal dostavnicu, da je torej samovoljno izostal od razprave.

Na javni razpravi 24. t. m. pred Stolom sedmorice v Zagrebu je urednikov zagovornik umaknil vse druge ničnostne razloge, izjavil, da opusti tudi vsak dokaz resnice ter vzdržal pritožbo samo v tej edini točki, češ da članki niso žaljivi. Eventualno je prosil za znižanje kazni, pri tem poudarjajoč, da obtežila okolnost povratka, to je, da je bil urednik enkrat že kaznovan, na obtožbo dr. Ravniharjevo ne more priti v poštev, ker ona prva sodba še ni postala pravomočna pred izrekom te druge sodbe.

Dr. Ravnihar je v svojem plaindoyarju zavračal nasprotnikovo pritožbo poudarjajoč, da bi prav rad videl, ako bi nasprotnik za svoje trditve nastopil dokaz resnice, ker bi mu bila dana prilika, da ta dokaz prav tako sijajno ovreže, kakor se je to zgodilo v eni izmed prejšnjih pravn.

Stal sedmorice se je v polnem obsegu pridružil izjavam zasebnega obtožitelja ter »Jutrovo« ničnostno pritožbo kot neutemeljeno zavrnil. Dr. Ravnihar je opustil vsako repliko na vzklic zaradi previsoke odmerjene kazni, češ da mu ni na visoki ali nizki kazni, marveč samo na tem, da stigmatizira pisavo »Jutrovo«. Z lahkoto bi bil zavrnil izvajanje zagovornikovo glede vzklica zaradi previsoke kazni, kajti resnica je, da je ona prva sodba, s katero je bil urednik obsojen na Ravniharjevo tožbo, postala pravomočna davno pred izrekom poslednje tožbe. Stal sedmorice je na to znižal od prvega sodišča prisojeno kazni.

Spravljamo to zadevo v širšo javnost ne samo zato, da ljudje spoznajo metode »Jutrovi« politikov, ampak ker skuša »Jutro« v svojem poročilu o razpravi stvar nekoliko drugače naslikati, kakor pa se je v resnici završila.

Kriza francoske vlade.

Za razumevanje sedanje krize francoske vlade, je zelo poučna zgodovina Macdonaldove vlade. Prva delavska vlada Velike Britanije je morala končati s padcem v zunanji politiki, ker bila je pred alternativno: ali je dosledna svojim socialističnim ideam in prizna vsem kolonialnim narodom tudi praktično enakopravnost, ali pa žrtvuje svoje socialistične ideale na korist Anglije. Macdonaldova vlada se je odločila za zvestobo socialističnim idealom in ker je bila pre slabotna, da bi jih uveljavila, je morala odstopiti.

Nekako isto vprašanje igra odločilno vlogo pri sedanji krizi francoske vlade. Gre za rešitev vprašanja: Ali more veseliti, ki črpa svojo svetovno pozicijo iz kolonij, ki ne more pogrešati dela svojih črnih državljani, ali more taka veseliti takoj danes priznati črnemu kolonialnemu prebivalstvu vse pravice, kakor so zapisane v socialističnem evangeliju, ali pa sme biti liberalna le v toliko, v kolikor ne zadene življenjskih interesov vladajočega naroda.

V maroškem vprašanju je to vprašanje razgrnjeno. Komunisti, kot skrajni marksisti, izpovedujejo popolno enakost vseh ljudi brez ozira na njih barvo. In ta svoj nazor hočejo tudi praktično uveljaviti, kar služi zlasti dobro sovjetski propagandi v Aziji. Pod vplivom te agitacije komunistov so seveda tudi socialisti glavni nasprotniki komunistov. Ni treba, da bi šli socialisti tako daleč kot komunisti, ki se ne ustrašijo niti pred narodnim izdajstvom, toda ofenzivne vojne proti Abdelkrimu ne morejo zagovarjati ali pa bi morali priznati, da je življenje močnejše, ko njih socialistični nauki.

Kakor je jasno, da je francoska vojna v Maroku ofenzivna — in njene vzroke smo že obširno pojasnili — tako pa je jasno, da mora Francija na vsak način dokončati maroško vojno zmagovito, ali pa je zaigran ves njen vpliv v Maroku in s tem tudi v Afriki.

Dasi po prepričanju pacifist, mora tudi Painlevé priznati resničnost tega dejstva in braniti mora kot predsednik francoske vlade francoski prestol, pa magari, da bi šla njegova vlada v franže.

Socialisti s svoje strani pa tudi ne morejo popustiti, dasi bi radi in dasi uvidevajo pravilnost Painlevéjevega stališča. Logika idejnih principov je odločilna za socialiste, logika življenja pa za Painlevéja. Iz tega pa se poraja kriza francoske vlade, ki jo Cailaux-ov finančni reformni načrt samo še poostrejuje. Tudi v tej reformi si nasprotujeta logika ideje z logiko življenja.

Kako bo končala kriza? Izgleda, da bodo socialisti dosledni in odklonili daljnjo podporo vlade levice, pa čeprav se zavedajo, da bo vsled tega Painlevé prisiljen, da se nasloni bolj na desnico. Pridemo tako do pikantnega dejstva, da bo politika socialistov okrepila desnico, ker preveč brani levitarska načela. To dejstvo je tudi vzrok, da ni prave enotnosti med socialisti in da se pričakuje, da bo 30 socialističnih poslancev tudi nadalje ostalo zvestih vladi Painlevéja.

Ker na drugi strani desničarji kot glavni propagatorji ofenzivne politike v Maroku ne morejo delati Painlevéjevi vladi prevelikih težkoč, je pričakovati, da se bo Painlevéjeva vlada obdržala, na vsak način pa tako dolgo, dokler ne bo v maroških dogodkih odločilnega preokreta.

Trgovina z orožjem.

Na zasedanju Zveze narodov v Ženevi je bila te dni sklenjena mednarodna konvencija o nadzorstvu nad trgovino z orožjem. Rešitev tega problema znači sicer samo etapo na potu rešitve splošnega vprašanja varnosti, priča pa o ugledu in življenjski sposobnosti te mednarodne institucije, ki je velikanstva pomena predvsem za male države.

Konferenca je morala premostiti številne in resne ovire, izenačiti raznovrstna politična in gospodarska nasprotstva in je bila že spočetka zavrnjena na pot kompromisov. Nadzorstvo nad trgovanjem z orožjem se pač dotika važnih in življenjskih interesov predvsem onih držav, ki so navezane na uvoz tega orožja. Središče konvencije tvori namreč načelo javnosti. Po določilih konvencije se sme dobavljati vojni material samo posameznim vladam, dobava zasebnikom je omejena le na nekatere izjeme. Že opredelitev pojma »vojni material« je naletela na razne težkoče, dokler niso zastopniki držav postavili pet kategorij orožja, med katerimi sta najvažnejši prva in druga, ki smatrat za vojni material vse orožje, municijo in vojni material, namenjen izključno vojnim svrham, nadalje pa tudi material, ki je uporabljen za druge namene. Za dobavo tega materiala je potrebno dovoljenje izvozne in uvozne države. V sporazumu z uvozno državo je sicer možno, da se material dobavi tudi kakemu dobavitelju vojnega materiala ali kakemu strelskemu društvu. Na ta način se skuša preprečiti, da bi prišlo do orožja razne nezakonite organizacije, ki bi s svojim nastopom utegnile kršiti mir med dvema so-

sednjima državama, kar je važno tudi za našo državo, ki se mora venomer braniti pred vpadi raznih oboroženih tolp. Države pogodbenice se nadalje obvezujejo k periodičnim objavam svoje zunanje trgovine z vojnim orožjem. Tu in inozemska javnost bo na ta način lahko kontrolirala ukrepe posameznih vlad.

Po tem načelu javnosti so seveda zelo prizadete države, ki same ne proizvajajo orožja, kajti s tem je njihovo stanje oboroženosti pred svetom razgaljeno, dočim so one navezane zgolj na ugaljanje. Razumljivo je, da se je proti temu določilu pojavil odpor od strani držav, ki so po njem prizadete. Čisto umestno je torej naša delegacija predlagala, naj stopi ta konvencija v veljavo šele tedaj in pod istimi pogoji, kakor konvencija, ki naj se sklene glede nadzorstva zasebne produkcije orožja. To je pa tudi v resnici edini način, ki lahko izenači obe skupini držav, ki jih je ustvarila ta konvencija. Rptati je, da se taka konvencija v doglednem času tudi res sklene, to tembolj, ker so na to pristale tudi Združene države, katerih zastopnik je to izrečno naglasil.

Z ozirom na dejstvo, da ni bila Rusija na konferenci zastopana, je bilo sklenjeno, da so obrobne države od dolžnosti objavljanja statistike oproščene dotlej, da pristopi h konvenciji tudi Rusija. Ustvarjene so bile tudi nekatere posebne cone, v katerih je nadzorstvo nad trgovanjem z orožjem posebno poostreno.

Konvencija stopi v veljavo z njeno ratifikacijo. Med vojno odpade dolžnost publicitete.

Politične vesti.

— **Novinarji za svobodo tiska.** Centralni odbor JNU je na svoji včerajšnji seji sklenil sledeče: »JNU vodi borbo za svobodo tiska kot največjo ustavno svobodo in kot pogoj svoje profesije je izvedlo že od prvih začetkov akcije proti novemu tiskovnemu zakonu. Centralna uprava je pozvala k sodelovanju vse strokovne in profesionalne organizacije, ki so zainteresirane na tiskovnem zakonu. Ona je pozvala k akciji druga javna društva in organizacije v državi. Centralna uprava je izdala apel na vlado in parlament ter opozorila zakonodavni odbor in vse odgovorne faktorje na neustaven in reakcionarno zamišljen načrt. Centralna uprava je pozvala ves tisk, da vstane za obrambo svoje svobode. Ker pa je mimo vsega tega načrt pred zakonodavnim odborom in parlamentom in ker je obramba tiskovne svobode stvar celokupne javnosti, apelira JNU za svobodo tiska na vso javnost, na zakonodavni odbor, parlament in vlado, da ohranijo narodu veliko ustavno pridobitev. Brez tiskovne svobode se ne more predstavljati svobodnega, ustavnega, demokratskega življenja v naši državi. Poleg tega se bo JNU obrnilo event. na mednarodno federacijo tiska, ki naj podpre to borbo JNU proti taki zakonski osnovi. Razen tega bo JNU zahtevalo, da bodo člani Centralne uprave sprejeti v avdienco pri kralju.«

— **Zaradi propagande za priključitev Avstrije k Nemčiji** je vložil posl. Smodej interpelacijo na zunanjega ministra. Po našem mnenju bi spadala taka interpelacija najprej v parlamentarni odbor za zunanje zadeve. Ker pa mi tega odbora nimamo in ga vsled domene nekaterih beograjskih rodbin v zunanjem ministertvu v bližnji bodočnosti še ne bomo dobili, ne preostane ničesar drugega, ko da se stvar razpravlja v narodni skupščini sami. Ker je o tej stvari takoj pričel blebetati tudi »Slovenski Narod«, bi želeli, da se vsa vprašanja razpravljajo z največjo previdnostjo in da se ne bi blebetale v svet stvari, ki se zaenkrat tičejo samo nas. Najprej je potreba, da pride med nami samimi do soglasja glede priključitve Avstrije k Nemčiji in šele potem, ko bo naša oficialna politika temu prilagojena, je javna debata umestna. Ker se naše zunanje ministertvo seveda niti najmanj ne zmeni, da bi poučilo politično javnost o svojih nazorih, je interpelacija pol. Smodeja potrebna. Javno debato samo pa smatramo v tem vprašanju za predčasno, ker je premalo pripravljena.

— **Bolgarska zahvala.** Gosp. Cankov se na naravnost izreden način zahvaljuje gosp. Ninčiču za moralno podporo, ki jo daje diplomatskim potem naša vlada bolgarski. Tako poroča brzojav, da je bila v Sofiji aretirana cela vrsta jugoslovenskih državljani in da so bila vsa prizadevanja našega sofijskega poslanstva, da bi izvedla za njih krivdo in usodo, zaman. Bolgarska vlada ne da nobenega odgovora. Ta molk vlade Cankova tolmačijo s tem, da so bili naši državljani brez vsake krivde, samo na pritisk makedonskojužnih aretirani in v zaporu ubiti. In zato molči krvava vlada Cankova! Istočasno pa pošilja vlada Cankova v Beograd atentatorje, v Južno Srbijo pa razbojniške tolpe! V zahvalo za našo diplomatsko pomoč — Menda je bila »zahvala« g. Cankova le prehuda lekcija in zunanji minister je odredil, da se ne vidirajo več bolgarski potni listi. Represalija naše vlade je naravnost smešna! Atentatorji in razbojniške tolpe prihajajo itak brez vizuma, trgovski stiki pa so z Bolgarsko tako neznačni, da bo vlada Cankova to »represalijo« otroče lahko prebodela. Kadar se naši državljani v deželi visle lie in krvi po nedolžnem zapirajo in po poročilih v zaporih brez sodbe ubijajo, tedaj je treba seči že po drugačnih korakih, kakor pa je ukinitve vidiranja bolgarskih potnih listov. Tedaj je treba nastopiti tako, da bodo v 24 urah vsi aretiranci izpuščeni in takoj vsi kaznovani, ki so se količkaj proti njim pregrešili. Ugled države mora iti k vragu, kadar ne zna zaščititi svojih državljani v tujini!

— **Državotvorci gazijo ustavo.** Pribeževanje »Reč« je objavila faksimile pisma, ki ga je pisal radičevski poslanec Jagatić nekemu dijaku. Pismo je bilo na pošti ukradeno in je s tem podan dokaz, da so na pošti ljudje, ki ne spoštujejo zakona. Zakaj čl. 17 ustave pravi: Nedotakljiva je tajnost pisem, telegrafskih in telefonskih vest, razen v slučaju kazenske preiskave, mobilizacije ali vojne. Vsi, ki se pregreše proti nedotakljivosti, tajnosti pisem... bodo kaznovani. Da se je »Reč« pregrešila, o tem ni dvoma. Zato pa je tem večji dvom, če bo kaznovana.

— **Ruski emigranti se znova gibljejo.** Na čelo vseh ruskih emigrantov je stopil veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Izdal je proglas, v katerem pravi, da se bo z vsemi silami boril proti sovjetski vladi. Pripravljen da je žrtvovati v ta namen tudi svoje življenje. V zvezi z nastopom velikega kneza sta se dva ruska emigrantska lista združila in pripravila se popolna reorganizacija ruskih emigrantov. Ni težko uganjati, kdo je za novim gibanjem ruskih emigrantov. Kitajski dogodki, komunistična ataka v Afriki in Indiji, vse to je napolnilo gotove zaveznike države, da porabljajo vnovič ruske emigrante za boj proti sovjetom. Zdi se nam, da so računi na emigrante napačni, ker so ti že davno izgubili vsak kontakt z Rusijo.

— **Garancijski pakt v angleški zbornici.** V angleški dolnji zbornici se je vršila bolj akademična razprava o garancijskem paktu. Zunanji minister Chamberlain je v svojem govoru naglašal, da politika izolacije nikakor ne more služiti svrhu miru. Če bi se hotela vlada postaviti na stališče »splendid isolation« in si ohraniti popolnoma svobodne roke, bi morala zapustiti Zvezo narodov. Angleška zunanja politika pa ni politika vlade, marveč izraz volje naroda in ta hoče mir. Trditve, da se je dala Anglija zavesti

po Briandu, so povsem neosnovane. Namen sedanje vlade je zasigurati mir. Macdonald je skušal to doseči s protokolom, a tega protokola, ki je bolj pripraven za kontinentalne razmere, ne bi mogel odobriti svetovni imperij. Temu nasproti je Macdonald trdil, da je pakt enostranski, dočim je bil protokol izraz svetovne volje. Tudi Lloyd Georg je izrazil o protokolu svoje pomisleke. Govorili so še razni govorniki za in proti. Debatu je bila zaključena z obljubo vlade, da bo stalno obveščala zbornico in javnost o nadaljnjih korakih.

— **Tri italijanske križarke v Leningradu.** Te dni so priplule v Leningrad tri italijanske bojne ladje, ki so doslej obiskale že 17 luk. Prihod ladij nima nobenega globljega pomena.

— **Ruska trgovinska misija v Milanu.** Te dni je dospela v Milan posebna ruska trgovinska misija, da si ogleda tamošnje industrijske naprave. Misiji se je pridružil tudi rimski poslanik sovjetske Rusije.

— **Nemiri v Mandžuriji.** »Daily Telegraph« poroča, da so se v zadnjem času začeli po Mandžuriji, dosedaj najbolj urejeni kitajski provinci, širiti nemiri. Ti nemiri zavzemajo vedno večji razmah in govori se, da namestnik vsled njih odpoklicati general Čangsolin svoje čete iz Pekinga, da vzpostavi red v Mandžuriji. Če bi se to zgodilo, potem bi bil general Teng, prijatelj boljševikov, gospodar Pekinga in nacionalistična stranka bi prevzela vodstvo dogodkov. Vse to pa bi bilo za sovjete silno ugodno in zato je verjetno, da so nemiri v Mandžuriji njihovo delo. General Čangsolin je tako kaj kmalu spoznal, da se s sovjeti ni šeliti in njegove intrige pri vzhodno-kitajski železnici ga znajo še drago veljati.

— **Kitajski dogodki.** Rastoči vpliv sovjetov na kitajske dogodke povzroča zaveznikom ne malo skrbi. Angleži so zlasti vznemirjeni in groze sovjetom, da bodo organizirali proti njim koalicijo vseh civiliziranih sil, če ne prestopajo sovjetske intrige v Kitaju — Energično so začeli nastopati tudi Japonci in zahtevajo velika zadoščenja za napade in uboje Japoncev. Japonska je po časopisnih vestih popolnoma pripravljena, da se aktivno vmeša v kitajske dogodke. — Na otoku Saminu, v bližini Kantona, je prišlo do boja med Evropci in kitajskimi demonstranti. Več Evropejcev je bilo ubitih. Prvi streli so padli najbrže s kitajske strani.

Prosveta.

SPORED III. INTERNE VAJE GOJENCEV KONSERVATORIJA »GLASBENE MATICE« v Ljubljani, ki se vrši danes v petek, 26. junija ob pol 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani:

Verdi: Arija Rebata iz opere »Ples v maskah«. Poje Jug Milan. — Mendelssohn: Resne varijacije za klavir. Igra Valjalo Martia. — Dvořak: Arija Rusalke iz opere »Rusalka«. Poje Ovsenik Franja. — Dvořak: Ondriček: Spomin. b) Ries: Perpetuum mobile. Igra na gosli Rupelj Karel. a) Lajovic: Spleen. b) Tkalec. Poje Verbič Milena. — Debussy: a) Pogreznjena katedrala. b) Vrtovi v dežju. Igra na klavir Cop Milica. — Chopin: Poloneza-fantazija. Igra na klavir Zarnik Zora. — Verdi: Arija Leonore iz opere »Moč usode«. Poje Sax Slavica. — Solopovce spremljata na klavirju: Vogelcnik Marica in Zarnik Zora.

Začetek točno ob pol osmi uri zvečer. Vstop dovoljen le proti sporedu, ki se dobiva v pisarni Glasbene Matice od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure ter od 7. ure dalje v veži Filharmonije. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

Stanko Premrl: Štirje ženski dvospevi s spremljevanjem klavirja na besedilo Karla Široka. 1. Pojdomo spat. 2. Starček roma na goro. 3. Jezus je majhen. 4. Tri kaplje krvi. Ob dvajsetletnici društvenega obstoja založilo in izdalo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Vsako pomnoževanje prepovedano. Izdajo in litografirane glasove (sopran in alt) razpošilja založnik. — Štiri ljubka, narodno nabožna besedila tržaškega pesnika Široka z melodijno, v narodnem tonu zloženo Premrlovo glasbo. Primerne so za izvajanje na koncertih, dobrodošle bodo pa zlasti šolskim zborom, ker so lahke. Izdajo, ki je krasno litografirana in ima mično zunanjo opremo, toplo priporočamo v nakup pevskim zborom in šolskim vodstvom.

Zbori: Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Urejuje Zorko Prelovce, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Zvezka št. 7 in 8 sta zaradi počitnice že sedaj izšla. Juljska številka prinaša dva lahka Adamičeva moška zbora »Božična« in »Jezus je majhen« ter Premrlovo »Večerno« za mešani zbor, v avgustu pa je nastipen Adamičev daljši, zelo zanimiv, dasi za izvajanje težak moški zbor »Krški zvonovci«. Zbor se naročajo po dopisnici na naslov pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani.

SPORT.

Dne 28. junija 1925 ob 15. uri se vrši otvoritev igrišča S. K. »Panonija« v »Aleksandrovem gaju«. Ob 15. uri se vrši nogometna tekma. S. K. »Ilirija« nar. : S. K. »Panonija« nar. Ob pol 17. uri S. K. »Ilirija« jun. : S. K. »Panonija« I. Po tekmi se vrši prosta zabava v naravi. Od 18. ure naprej se vrši koncert in razne zabavne točke. V slučaju slabega vremena se preloži otvoritev na 12. junija 1925.

BELEŽKE.

»Slovenec« dokazuje, kako neresničen je izrek dr. Zerjave, da »prinese zakon o direktivnih davkih Sloveniji velike olajšave«.

Nikakor se ne moremo strinjati s »Slovencem«, temveč mislimo, da je dr. Zerjav nehotel povedati čisto resnico.

Novi zakon o direktivnih davkih bo slovenske davkoplačevalce v resnici znatno olajšal.

Dnevne vesti.

STOJI, STOJI LJUBLJANCA...

Kakor da bi bila slovenska prestolnica zadnja gorska vas, tako nezaljubljano mrtvilo vlada v njej za vsa javna vprašanja.

Ko je bil predložen skrajno reakcionarni načrt tiskovnega zakona in ko ni bilo v Zagrebu skoraj družstva, ki ne bi protestiralo proti ukinitvi svobode tiska, je Ljubljana molčala. Samo grafično delavstvo je izpregovorilo, toda javnost je prezrla ta shod in pozorili so ga celo novinarji!

Pa niti tedaj, ko je Ljubljana direktno prizadeta, se Ljubljana ne zgame. Mesece in mesece je že Ljubljani odvzeta njena avtonomija, pa čeprav ima strank, da je ena drugi v napotje, vendar se ni niti ena stran-ka priredila protestnega shoda. Naša prestolnica spi, nevzdravno spi.

In spi celo tedaj, kadar gre za materialno blagostanje njenih občanov. Predložene so nove dvanajstine, ki pomenijo za vse prebivalstvo silno obremenitev. Ko pa so priredili hišni posestniki proti tej obremenitvi protestni shod, je bila Unionska dvorana prazna. Kakor da bi hoteli Ljubljančani reči, da je še premalo davkov.

Predložene so nove carine in za kilogram sladkorja v kockah bo treba plačati najmanj 4.80 dinarja carine, za kilogram nežgane kave 9.60, za kilogram žgane pa celo 21.60 dinarja. Najrevnejše prebivalstvo, kateremu je dostikrat edina večerja kava, bo od te pretirano visoke carine silno prizadeto, toda Ljubljana molči, kakor da bi imela toliko denarja, da more plačevati budimpeštanskim židom pri vsakem kilogramu 5 dinarjev nagrade, vrhu onih 5 dinarjev, ki jih plačuje državi.

V Zagrebu se vodi sedaj energična borba proti draginji. Vse prebivalstvo sodeluje v tej borbi in prvi uspehi so že doseženi. Naša prestolnica pa se ne gane in zadovoljna je, da raste dinar že več kot leto dni, da pada cena živini že tudi več kot leto dni, pa da ostanejo cene skoraj vedno iste.

Pravilo je, da je mesto, čimbolj je na zapadu, tem bolj tudi napredno. Naša prestolnica pa je to pravilo sebi v nečast ovrgla in Zagreb je v vsakem oziru pred Ljubljano, ki je zadovoljna, da je dolga vas.

— »Demokrat«. »Slovenec« je objavil »okrožnico tajništva samostojne« »demokratske« stranke, v kateri se pozivajo zaupniki, da povedo politično mišljenje staršev, ki hočejo poslati svoje otroke na učiteljske, ker se bodo sprejeli samo učenke pravovernih mladinskih kimavcev in slug. Na to objavo ni sicer tako gostobesedno mladinsko časopisje reagiralo niti z besedo. Ne rečemo drugega, ko takim »demokratom«: fe!

— Našli so se v zlobi. S slastjo ponatiskuje »Jutro« »Slovenec« izmišljotino, da je posil posl. Pucelj za sprejem v Radićevo stranko, pa da se stranka še ni mogla odločiti, ker da mora preje se preiskati nekatere stvari, zlasti »volovski« afero. Bodi bratecem v zlobi povedano sledeče: Posl. Pucelj je ponovno in javno pozval svoje nasprotnike, da vendar enkrat že konkretizirajo svoje očitke o volovski aferi tako, da jih bo mogoče prijeti pred sodiščem. Toda gospodje tega še nikdar niso hoteli storiti in so bili celo tako nemoralni, da so pustili vse svoje žrtve na cedilu in niti enemu kljub prošnji ne dali niti najmanjšega dokaznega materiala. Ne čenčajte, temveč stopite kot možje s konkretnimi trditvami na dan ali pa molčite, vi bratci v zlobi! — Kar se pa tiče vesti o prošnji posl. Pucelja za sprejem v Radićevo stranko, je ta vest tako smešna, da si lahko »Jutro« in »Slovenec« podata roke tudi kot »brata« po modrosti. Naj si prečitata zadnji »Kmetijski list«, ki ima za oboja silno mnogo važnih vesti, in morda bosta vendar spoznala, kako sta ga — polomila!

— Iz seje centralne uprave Novinarskega združenja. Na seji Centralne uprave so razpravljali tudi o novinarskem kongresu, ki se bo vršil septembra meseca v Skoplju. Od tam se bodo podali člani event. v Solun, Atene, Patras, Krf, Rab in Split. Govorili so dalje o posetu naših novinarjev v Rumuniji in so bili v tem pogledu sestavljeni nekateri sklepi. Centralna uprava je nabrala potrebna materialna in denarna sredstva v skupnem znesku 416.429 Din. Razpravljali so tudi o kartah za brezplačno vožnjo po železnici v Češkoslovaški, Švedski, Norveški in Madžarski, medtem ko dobijo novinarji v Avstriji 50%, v Italiji pa 75% popusta. Nemčija, Francija in Švica ne nudijo novinarjem nobenih olajšav. Za ostale države JNU še ni prejel podatkov. V Beogradu se bo vršil 5. ali 7. julija velik protestni miting za svobodo tiska.

— Upadi bolgarskih atentatorjev na naše ozemlje. Ker je imela bolgarska organizacija s svojo akcijo s komitskimi četami malo uspeha, je v zadnjem času izpremenila svojo taktiko. Začela je individualno borbo, oziroma borbo proti posameznim našim državljanom in nacionalnim delavcem. V ta namen pošilja na naše ozemlje skupine treh, štirih ali petih revolucionarjev. Kakor se poroča iz Štipa, sta upadli te dni dve taki skupini v maledski srez. Njihova naloga je bila, da izvrše par atentatov na občinske funkcionarje in člani združenj proti bolgarskim banditom. Ena taka skupina je napadla hišo župana Simona Kurtanovića v Rustinovem. Komitaši so vrgli v njegovo hišo 10 bomb. Ubili so pri tem njegovega otroka, ženo pa težko ranili. Simon sam je ostal nepoškodovan. Streljal je na komitaše s strojno puško. Ko so sosedje streljanje čuli, so mu prišli na pomoč, nakar so komitaši pobegnili. Druga trojica je napadla hišo uglednega seljaka Dridarevića v vasi Ratevo. Ker je bil Dridarević pravčasno obveščen, da ga je obsojil bolgarski komite na smrt, je zbežal, zato so vrgli komitaši par bomb v prazno hišo. Prepodili so jih orožniki.

— Pravilnik k stanovanjskemu zakonu. Minister za socialno politiko je izdelal in podpisal pravilnik k stanovanjskemu zakonu. V tem pravilniku so med drugim tudi precizirane nekatere nejasne odredbe stanovanjskega zakona.

— Stipendisti — slušatelji vseh fakultet se opozarjajo, da se vrši izplačevanje stipendij za poletni semester tekočega študijskega leta v petek dne 26. t. m. med 12. in 13. uro na univerzi v kvesturi (soba št. 30).

— Normaliziranje ozkotirnih železniških prog v Srbiji. Na podlagi odredbe prometnega ministrstva se prične v najkrajšem času z rekonstrukcijo vseh važnih ozkotirnih prog v Južni Srbiji, ki se preurede v normalnotirne. V kratkem se prične tudi reparacijska dela na progi preko Ivan planine.

— Ponočno potovanje našega železniškega narasčaja v Francijo. Na povabilo uprave francoskih državnih železnic je odpotovalo v sredo 40 absolventov državne železniško prometne šole v Beogradu s svojimi učitelji preko Italije na Francosko, da se seznanijo z uredbo francoskih železnic. V Franciji ostanejo mesec dni, nakar se vrnejo preko Nemčije, Češkoslovaške in Avstrije v Beograd.

— Izpremembe v državni službi. Andrej Kovačević, doslej šef sekcije pri poštini direkciji v Sarajevu je premeščen kot inšpektor k poštini direkciji v Ljubljani. Ivan Peruzzi, pisarniški asistent pri delegaciji ministrstva finac v Ljubljani, je trajno vpo-koljen.

— Napoleondori po 20 Din se prekujejo v zlate dinarje. Finančna uprava uvede v kratkem napoleondore po 20 Din.

— Kongres dimnikarjev v Beogradu. Na Vidov dan se vrši v Beogradu v hotelu »Hercegovina« kongres dimnikarjev iz vse države. Na kongresu bodo razpravljali o pravilniku dimnikarske službe, ki naj velja za vso državo.

— Samomor bivšega ministra Sirotenka. Kakor se poroča iz Moskve, se je ustrelil v ponedeljek iz neznanih vzrokov v Poltavi Grigorij Sirotenko, bivši vojni minister v kabinetu Holubičev. L. 1922 ga je obsodilo neko sovjetsko sodišče v procesu zoper ukrajinske socialne revolucionarje na 5 letno ječo, toda bil je amnestiran in do zadnjega časa zaposlen v poltavski gubernijski pisarni.

— Hiše — oporišča mostov. V Pragi nameravajo zvezati podaljšano Legerovo ulico s Pankraceutim trgov. V to svrhu je treba zgraditi most preko Nuselske doline. K temu projektu je bil stavljen pred kratkim originalen predlog: Mesto oporišče naj se zgradi hiše z malimi stanovanji. Najemnina bi amortizirala gradbene stroške.

— Proces zaradi angeljev in opice. Poročali smo že o famoznem guvernerju države Tennessee, ki je enostavno prepovedal, da bi se trdilo, da izvira človek od opice in, ki hoče pripomoči angeljem do njihove tradicionalne pravice. Mož je na strani angeljev, ter je tiral profesorja Johna T. Scopesa, ki brani opice, pred tribunal. Vsled tega je postal profesor Scopes že tako slaven, da je prišel glas o njem, opicah in Darwinu do ušes nekega ravnatelja kinematografa. Ta mož bi rad postavil profesorja in njegovo opico na častno mesto poleg Mary Pickford, Charlie Chaplina, Jack Dempseyja in drugih sodobnih prvovrstnih veličin. Stavil mu je generosno ponudbo ter mu obljubil za slučaj, da hoče predvajati svoje nazore praktično na platnu, honorar 100.000 dolarjev. Profesor Scopes ni pristal na to, noče kovati iz znanosti kapitala ter je rajši umetnik kakor trgovec. Med tem železnice ne zadostujejo za velikanski naval ljudi, ki bi radi vedeli če bodo zmagale opice ali angelji. Zanimivo je, da sta se ponudila Scopesu kot zagovornika glasoviti angleški učenjak Wels in svetovno znanj iznajdatelj Edison.

— V Buenos Aires tri osebe zmrznile. Med tem ko je pritisnila v Zedinjenih državah že pred 4 tedni, popolnoma v protislovju s koledarjem, poletna vročina, je nastopil te dni v Argentini prav neprijeten zimski mraz. Kakor poroča »Chicago Tribune« iz Buenos Aires-a, je padel tam, potem ko je bila temperatura že 14 dni prav nizka, v soboto ponoči toplomer na 5° pod ničlo. Posebno bridko so občutili ta mraz v okraju revežev. Tam so našli v soboto ponoči trupla treh ljudi, ki so zmrznili. Železniški promet je bil deloma otežkočen, ker so zmrznili kotli strojev. Tudi v Santa Cruz in Chubutu je zahteval mraz človeške žrtve.

— Kobilice na Madžarskem. V zadnjem času so se na Madžarskem kobilice tako silno razmnožile, da niso pokrile samo vseh polj, temveč celo strehe zidov in hiš. Napornemu delu kompetentnih organizacij se je posrežilo v kratkem času uničiti neizmerne množice teh živali, tako, da bo Madžarska do konca t. m. te kuge očistena.

— Novo sredstvo zoper sifilis. Iz Pariza se poroča: Profesor Roux je sporočil akademiji znanosti, da se je posrečilo njegovemu kolegu Levaditiju po dolgotrajnih poskusih, ki sta jih delala skupaj, najti novo sredstvo zoper sifilis, ki vsebuje 15% arzenika in 41% visnuta. Levaditi je preiskusil to sredstvo na 80 pacientih potom intramuskularnih injekcij. Učinek je bil izredno dober in hiter. Sirohete izginejo po prvi injekciji, gnojne oteklene izginejo v najkrajšem času.

— Velesejmski odbor v Kölnu razisal literarno nagrado. Odbor Kölnskega velesejma je razpisal nagrado za najboljši spis o temi: »Das moderne Messwesen als Glied der Absatzorganisation und als Propagandamittel der deutschen Industrie«. Za najboljšiše spise so določene nagrade po 1000, 800 in 500 mark.

— Svojo ženo živo zakopal. V senzacionalnem procesu zobozdravnika dr. Thomasa Younga v Los Angeles, ki je, kakor znano, zastrupil svojo soprogo med zobozdravniško operacijo z uspalnim plinom, je nastal zanimiv preokret. Zdravniški izvid je ugotovil, da je bila žena samo omamljena, torej ne-

dvomno še živa, ko jo je vrgel njen mož v vodnjak ter zaidal. Zato bo obtožen dr. Young, da je svojo ženo živo zakopal. To je zločin, ki dosedaj v ameriški kriminalistiki nima primere. Preiskava je dognala, da je velel dr. Young svojemu sinu ponoči pripraviti cement ter zazidati vodnjak. Sin je storil, kakor mu je bilo ukazano in ni imel niti pojma, da se nahaja na dnu vodnjaka njegova mati.

— Rabijski policijski stražnik. Lazar Veselinov iz Rumenke se je sporekel z vaškim policijskim stražnikom Vladom. Vlado je postal hud in je Lazarja Veselinova prav pošteno pretepel. Veselinov je vložil tožbo, in rabijski stražnik je bil obsojen na 500 Din globe. Premalo je bilo.

— Tragedija plodonosne ljubezni. Mali hercegovski trg Savnica je doživel te dni senzacijo, ki je še danes tam glavni predmet diskusije. 25letna devotka Milka Lukić, ki je začela izgubljati nado, da se poroči, se je zagledala v nekoliko starejšega vdovca. Vdovec ji je obljubil, da jo poroči, in postala sta intimna. Preje melanholična Milka je postala vesela. Pa ne za dolgo časa. Čez par mesecev je opazila, da je v blagoslovljenem stanu. In to ni bila šala. Zakaj vdovec je sicer obetal, da jo poroči, toda dejal je, da mu zaenkrat tega ne dovoljujejo finančne razmere. Milka naravno ni mogla čakati. Da se izogne sramoti, si je pomagala drugače. Iskala in iskala je, in slednjič je dobila od stare ženske abortivno sredstvo. Pred par dnevi je prišlo do katastrofe. Milka je šla na skedenj na seno. Tam je splavila 8 mesecev stare — trojčke. Vseleg velikega skrvavljenja je zatisnila med najhujšimi mukami oči za vedno. Drugi dan so jo našli mrtvo, ležečo na mrtvih trojčkih. Pobožni ljudje so jo zagrebli s plodovi nepremišljene ljubezni daleč od pokopališča izven vasi.

— Bogata goljufica. V zadevi gospe Marije Ronay je nastal te dni senzacionalen preobrat. Ugotovilo se je, da razpolaga gospa Ronay z več milijard vrednim depojem nakita in vrednostnih papirjev, s katerim so odškodninske zahteve več kakor krite. Sicer pa niso vložili vsi oškodovanci ovadb, ker se mnogi od njih ženirajo javnosti.

— Duhovnik umorjen pred oltarjem. V neki cerkvi v Bariju je bil izvršen te dni nenavaden zločin. Kanonik, ki je bral mašo je bil zadavljen od nekega 75letnega Albanca. Vzrok je bilo dejstvo, da je odklonila Alban- cu njegova sorodnica, ki se nahaja v samostanu, podporo. Morilec je mislil, da je tega kriv kanonik, ki je bil upravnik samostana.

— Redoljubljen samomorilec. Budimpeštanski bankir Emanuel Földes je ostal svoji redoljubnosti zvest do smrti. Te dni se je mož zastrupil v nekem hotelu. Našli so ga mrtvega. V pismu, ki ga je samomorilec zapustil, naznana, da je zavžil 3 gr in pol ciankalija. Ako bi to ne zadostovalo, požre še 2 gr in pol veronala. Na nočni omarici so našli cel arsenal različnih strupov, ki bi bil zadostoval, da bi se bil poslal cel polk na boljši svet. Kot vzrok samomora je navedel Földes, da se je nahajal že dalj časa v denarnih težkočah. Dan pred samomorom mu je zaupal neki komitent 156 milijonov K. m., za katere naj bi bil kupil vrednostne papirje. Na cestni železnici mu je bil denar ukraden. Ker radi slabih finančnih razmer denarja ne more vrniti, gre v prostovoljno smrt. Na mizi je pustil šest kuvert z denarjem. Vso svojo gotovino v znesku 219.000 K je zapustil revežem, 215.000 K za najemnika, 25.000 portirju in po 20.000 sobarici in hotelskemu slugi kot napitnino. Šesta kuverta je bila adresirana na ključavničarja, ki ga bo poklicala policija, da bo odprl zaklenjena vrata, vsebovala je 30.000 kron.

— Poskušen samomor očeta atentatorja Cabrinovića. V Sarajevu se je ustrelil v tor- rek zvečer Vaša Cabrinović, oče Nedeljka Cabrinovića, ki je, kakor znano, vrgel bombo na avtomobil nadvojvode Frana Ferdinanda. Starček se je ranil smrtonosno, in ni upanja, da okreva. Kot vzrok samomora je navedel bedo. Mož je bil par decenijev avstrijski špion.

— Kozel — vrtnar. Heribert Greblički, trgovski pomočnik, je sedel v jetnišnici sodnega stola v Zagrebu radi vloma in goljufije. Kakor je to radi pomanjkanja pisarniških moči običajno, so porabili fanta, ki zna pisati, kot pisarja v neki sodni pisarni. Greblički se ni izkazal hvaležnega. Kradel je koleke kakor sraka ter jih skrivaj v svojo slavnico. Sedaj, ko je svojo kazen odsedel, jih je prodajal. Pri tem pa so ga zasačili. Podvleži so pri njem hišno preiskavo ter našli poleg številnih kolekov tudi domovnice, obtožnice, dovoljenja za razgovor z jetniki itd. Greblički je praktičen človek, in vedel je, da mu pride prej ali slej vse to prav. Za enkrat so ga zopet zaprli in pravijo, da pisar ne bo več.

— Saharin brez lastnika. V Skoplju so našli financarji pod nekim sedežem potniškega vlaka, ko so pasazirji že vsi izstopili, lesen zaboj, v katerem je bila stara pelerina in 12 kg saharina brez vsakih podatkov glede lastnika.

— Drago vino. Ljubomir Veselinović je pil v gostilni Draginje Veselinović kozarec vina. Ker mu je bilo premalo močno, je poklical gostilničarko ter ji očital, da ga je »krstila«. Nastal je med njima prepri, ki je končal s tem, da je vrgel Ljubomir Draginjo na tla ter jo pošteno telesnil. Draginja je vložila ovadbo radi nekelesne poškodbe, vsled česar je bil Ljubomir obsojen na 8 dni zapore in 300 Din odškodnine.

— Madžarska Sibirija-Zalacgerszeg. Kakor poročajo iz Budimpešte, je aretovala tamkajšnja policija tri delavce, ki so bili dalje časa internirani v Zalacgerszagu. Očita se jim, da so zbirali material o razmerah, ki so vladale v taboru internirancev v Zalacgerszegu, ki je bil pred meseci ukinjen, ter da so hoteli izdati o dogodkih v tem taboru knjigo. Policija je utemljila aretacijo s trditvijo, da je smatrali opis razmer v taboru internirancev, aprišo dejstva, da bi ga bilo čitalo tudi inozemstvo kot zločin šču-

vanja proti državi. Z ozirom na mentaliteto madžarskih sodnikov ni dvoma, da bodo aretovanci strogo kaznovani.

— Zahvala. Ravnateljstvo deške in dekliške meštanske šole v Trzinu se vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je gostovanje z igro »Kraljičina z mrtvim srcem« v Kranju dne 20. junija 1925 tako lepo obneslo, kar najiskrenejše zahvaljuje, imenoma g. dekanu Koblarju za prepustitev dvorane, po- žrtvovalnim kolašicam z go. Znidaršičevo na čelu, tvežkam Gassner & Glanzmann, C. B. Mally, Debevc za prevoz iz Trzica v Kranj in nazaj, vsem, ki so posodili obleke ali karkoli, pa jih ni mogoče imenoma navesti. Napravili ste deci krassen dan, to naj je najlepše plačilo, še enkrat: Vsem hvala lepa! Letos odpade baš radi igre »Kraljičina z mrtvim srcem« običajna Vidovdanska akademija, pač pa napravi šola kot vsako leto svojo Vidovdanko razstavo risarskih in drugih izdelkov, ki se otvori v soboto ob 10. uri in ostane odprta tudi v nedeljo 28. junija 1925 do 7. ure zvečer. Cenjeno občinstvo vabim, da si razstavo ogledajo in pre- cenijo napredek svojih otrok. Vstopnine ni. Proslavijo pa otroci Vidovdan na slovesen način dne 27. junija 1925 ob 9. uri v šolski telovadnici. Tudi na to proslavo ima vsakdo prost vstop in bo dobrodošel. Po slavnosti se razdele izpričevala. — Ravnateljstvo.

Ljubljana.

— Prihod kraljeve dvojice v Slovenijo. Včeraj popoldne ob 12.35 je prispel dvorni vlak na glavni kolodvor. Ljubljanska policija je to pot — čuje in strmito — dovolila pristop tudi občinstvu. Efekt je bil ta, da je prišlo do spontanov ovacij. Ves peron je bil poln občinstva. Narodne dame in mladina so obsipali kraljico in prestolonaslednika s cveticami. Kralj in kraljica sta se prijazno zahvaljevala za navdušene ovacije. Med predstavljeli oblasti so se nahajali veliki župan, komandant dravske divizijske oblasti, zastopnik občinskega gerentstva, policijski ravnatelj in več drugih. Vlak je ostal na kolodvoru približno 10 minut. Pred odhodom je pozdravil prestolonaslednik občinstvo z vojaškim pozdravom.

— Praznovanje Vidovega dne. Vidov dan se vsako leto praznuje kot spominski dan preminulih borec za vero in domovino s slovesno službo božjo. Ker pa je letos Vidov dan v nedeljo, in se po liturgičnih predpisih katoliške cerkve na nedeljo ne sme opraviti rekvem ob obletnici, se bo vršil slovesni rekvem v tukašnji stolnici mesto v nedeljo dne 28. junija že v soboto 27. junija ob 10. uri popoldne. V pravoslavni kapeli in evangelijski cerkvi se bo vršila služba božja dne 28. julija, in sicer v pravoslavni kapeli ob 9. uri, v evangelijski cerkvi pa ob 10. uri.

— Spomenik pesniku Antonu Aškercu. Kipar Fran Berneker je predložil odboru za Aškercjev spomenik osnutek. Spomenik je zamišljen kot pendant Trubarjevemu spomeniku.

— Strokovna šola na Rakovniku razstavi 28. in 29. t. m. risbe in izdelke učencev. Razstava bo odprta od 7.—12. in od 1.—8. ure. Prijatelji zavoda in vsi, ki se zanimajo za obrtno šolstvo, vljudno vabljeni. Vstop prost.

Novi abiturijenti.

— Na I. drž. gimnaziji v Ljubljani se je vršil višji tečajni izpit za pripravnike VIII. a razreda od 19. do 28. junija pod predsedstvom ministrskega odposlanca dr. Avgusta Mušiča, univ. prof. v Zagrebu. K izpitu se je prijavilo vseh 25 rednih učencev (med njimi 4 učenke in 2 privatistini) in sicer: Bergant Josip iz Stare Loke, Ciber Ciril iz Kandije, Erker Fran iz Ormožnjic, Frelj Ivan, Grošelj Avgust, Hešič Svetozar, Jaklič Dušan, Jeglič Stanko, Jenko Janez, Košir Jože, Lenček Ignacij — vsi iz Ljubljane, Mihelič Maks iz Pragerskega, Perčič Anton z Velikega Lipoglava, Poljak Josip iz Trebnja, Ravnikar Stanko iz Ljubljane, Slenčnik Luka iz Mokrij (na Koroškem), Stepišnik Drago s Pristave, Sušnik Josip iz Ljubljane, Svetlič Marijan iz Trzica, Umanik Ivo iz Ljubljane, Zaletel Simo iz Retenja, Grapar Stanko z Gline, Rode Ciril iz Ljubljane, Globočnik Stana in Klepec Blaženka iz Ljubljane, Kuhar Boža iz Trebnja in Regally Vera iz Metlike. Vsem pripravnikom (cam) je bila priznana zrelost.

— Na višji strojni tehn. šoli Tehniške srednje šole v Ljubljani. (Kot vladni komisar je predsedoval izpraševalni komisiji g. direktor Jože Reiser.) K maturi so bili pripuščeni vsi učenci IV. letnika (19 po številu). Maturu so napravili trije z odliko, vsem ostalim je bila zrelost priznana soglasno. Ti abiturijenti so: Benedik Anton iz Clevelanda, Brili Janko iz Stude pri Domžalah, Budkovič Viktor iz Moravč (z odliko), Debevc Hinko iz Žužemberka, Fajdiga Hinko iz Ljubljane, Fakin Doro iz Tivata (z odliko), Gregorka Boris iz Brezine pri Brežicah, Intihar Rudolf iz Ljubljane, Korenini Karl iz Ljubljane, Kremžar Anton z Dunaja, Kruljec Stanko iz Stange pri Litiji, Lulin Milan iz Trsta, Pisarovič Pavel iz Kobase v Slavoniji, Počkar Zdenko iz Ljubljane (z odliko), Sepe Mihael iz Kisovca, Smuk Friderik iz Retenja pri Trzinu, Srak Vlado iz Varaždina, Turato Ivan iz Omišlja na otoku Krku, Widmayer Vekoslav iz Trsta. — Na državnem ženskem učiteljskem v Mariboru. Prišlo je 31 javnih gojenk in ena privatistka, ki so bile vse pripuščene k izpitu. Izid je bil sledeči: Zrelostno spravevalo z odliko jih je dobilo 12, in sicer: Bekar, Borštner, Cvetko, Jarh, Dvoršak, Kljuder, Klun, Kosi Pavla in Soja, Škrl, Strekelj in Vodenik. Zrelostno spravevalo z dobrim uspehom jih je dobilo 19. Dvema se je dovolil ponavljalni izpit po po- čitnicah. Privatistka je med izpitom odst- pila.

PRIČETEK ŠOLE.

— Drž. dvorazredna trgovska šola v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1925/26 se vrši do 1. julija vsak dan med 11. in 12. uro na Zrinjskega trgu 1/1.28. V I. letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili četrti razred srednje ali meščanske šole. Vnani učenci in učenke se prijavijo lahko tudi pismenim potom. V ta namen naj pošljejo ravnateljstvu šole najkasneje do 5. julija zadnje šolsko izpričevalo in krstni (rojni) list. Vstop v drugi letnik je možen samo z dovršenim prvim letnikom dvorazredne trgovske šole.

VOLITVE V OBRATNO ŠODIŠČE V LJUBLJANI RAZPISANE.

Ker poteče meseca septembra t. l. funkcija sodišča v Ljubljani in obrtnih prisodnikov prizivnega sodišča, je razpisal pravkar veliki župan ljubljanske oblasti nove volitve. Kdaj se bodo vršile, se bo posebej naznanilo. — Volilo se bo v 4. skupinah in sicer: v prvi skupini: veliki obrati (razven trgovskih obratov), v drugi skupini: vsi mali obrati, razven trgovskih obratov, v tretji skupini: vsi trgovski obrati in v četrti skupini delodajalci in delojemalci, na katerih spore iz službenega razmerja je bila razširjena pristojnost obrtnih sodišč. — Imetniki (namestniki, poslovodje, zakupniki, vodje) onih obratov, na katere se razteza pristojnost obrtnih sodišč, se pozivljajo, naj naznanijo najkasneje do dne 4. julija 1925 mestnemu magistratu pismeno podatke, potrebne za sestavo volilnih imenikov obeh volilnih razredov. — Javne trgovske družbe, komanditne družbe, delniške družbe, pridobitne in gospodarske zadruge, družbe, zavodi in društva morajo obenem imenovati izmed oseb, poklicanih za njih zastopanje in za izvrševanje volilne pravice, osebo, ki zanje odda glasovnico. — Vsi podjetniki, odnosno delodajalci (obrniki, namestniki, poslovodje, zakupniki, obratovodje) so zavezani, v omenjenem roku sestaviti in poslati mestnemu magistratu popoln seznamek moških in ženskih delavcev, ki so bili zaposleni dne 22. junija 1925, ko se je objavil razglas o teh volitvah v »Uradnem listu ljub-

ljanske in mariborske oblasti« št. 58, pag. 373 v njih obratu, ki so izpolnili 20. leto, bivajo že najmanj leto dni v tuzemstvu in ne pripadajo stanu učencev. — Naznanila se oddajajo na magistratu, Mestni trg št. 2, I. nadstropje, soba št. 22 (mestna posvetovalnica) v uradnih urah od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne, kjer je dobiti morebitna natančnejša pojasnila. — Razglas je tudi plakiriran na uradni deski na magistratu in pa na vogalih na ulicah na običajnih mestih.

Gospodarstvo.

NAŠA LESNA INDUSTRIJA NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU.

Slovenska lesna industrija prehaja v stadij stagnacije in akutne krize. Potreba je, da se ji preskrbi nov konzum in se zainteresira tudi kupce, s katerimi dosedaj še ni bila v trgovskih zvezah. Uprava Ljubljanskega velesejma namerava sprovesti v inozemstvu obsežnejšo propagando za obisk letošnje prireditve zlasti iz vidika interesentov za lesno stroko. Seveda se pa mora naša lesna industrija na velesejmu skupno primerno reprezentirati in predložiti javnosti njeno zmožnost. Stalil se je predlog, da večje število lesnih industrijskih podjetij v posebnem oddelku razstavi na majhni ploščini svoje izdelke. Vodili so se že pregovori z uspehom z večjim številom lesnih industrijskih, ki so pripravljeni udeležiti se te skupne akcije.

V interesu stvari je, da nemudoma vstopijo v stik s sejmsko upravo vse one esne tvrdke, ki imajo interes za to akcijo, nakar se bo sklicala anketa, na kateri bo referiral borzni senzal ljubljanske borze, gospod Pavel Cvenkelj.

× Prijavni termin za udeležbo na V. Ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 29. avgusta do 8. septembra t. l., bo v kratkem zaključen. V naših razmerah, kjer se neprestano snujejo nova in predrugačnejša obstoja tvorniška podjetja, kjer se produktom še vedno odpirajo novi izgledi konzuma, nove možnosti razpečavanja, je velesejem vsem producentom in veletrgovcem v izredno korist in podporo, ki je ni mogoče nadome-

stiti. V svojem okrilju bo zbral tisoče in tisoče kupcev in vsakemu producentu in trgovcu, ki si ne zapira oči pred neprecenljivimi koristmi, ki mu jih velesejem nudi, priporočamo, da se ga kot razstavljalec udeleži ter nemudoma vpošlje upravi velesejma svojo prijavnico. — Velesejem naj bo istinit izraz naše delavne sposobnosti in močne volje, slika našega bogastva, ki zamore dati zaslužka našem človeku in ga priljubiti svoji rodni grudi, a kapitalu uspešno polje za napredek. Pokažimo, da smo zaveden narod, ki si v svoji svobodni državi želi miru in dela ter ima voljo in je sposoben, da se kosa z drugimi. S temi željami mora vsak naš človek, vsaka naša korporacija podpreti akcijo za Ljubljanski velesejem, ker od delavnosti vsakega poedince je odvisen uspeh.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 25. junija.

Blago: Hrastove vozovne deščice 43 mm, 2,65 m, 53 mm I. in II. vrsta fco meja denar 1300, bl. 1320; deske III. vrsta 20 in 25 mm, fco meja den. 450; bukovo oglje Ia, vilano eksp., fco meja, količina 1 vag., den. 94,50, bl. 94,50, zaklj. 94,50; bukova drva 1 m d., suha fco nakl. post., količina 3 vag., denar 19, bl. 19, zaklj. 19. — Pšenica Hard Winter II. par. Postojna, trans, bl. 415; koruza slavonska par. Jesenice, količina 1 vag., denar 215, blago 215, zaklj. 215; ječmen srbski 60 kg par. Ljubljana blago 325; krompir novi fco štajerska post., blago 225.

Vrednote: 2 in pol odstot. drž. renta za vojno škodo denar 217,50; 7 odstotno invest. pos. iz l. 1921 denar 62; Celjska posojilnica d. d., denar 200, blago 205; Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 265; Merkantilna banka denar 100, blago 104; Prva hrvaška štedionica denar 800, blago 806; Kreditni zavod denar 175, blago 185; Nihag d. d. blago 45; Strojne tovarne in li-varne blago 134; Trboveljska premoženjska družba denar 320, blago 338; Združene papirnice denar 100, blago 111; Stavbena družba d. d. Ljubljana denar 265, blago 280; 4 in pol odstot. zast. l. kr. dež. banke denar 20; 4 in pol odstot. kom. zad. kr. dež. banke denar 20.

BORZE:

Zagreb, 25. junija. Devize: Curih 11.23 do 11.33, Praga 171—173.45, Newyork 57.60 do 58.40, London 281.25—284.25, Trst 214.15 do 217.15, Berlin 13.793—13.945, Dunaj 0.08115 do 0.08235.

Curih, 25. junija. Borza: Beograd 8.90, Pariz 23.75, London 25.085, Newyork 515, Milan 19, Praga 15.25, Dunaj 0.007255.

× Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. julija t. l. ponudbe glede dobave 50 m³ hrastovega lesa (plohov) ter glede dobave 50 m³ gabrovih polen

ZA KRATEK ČAS.

Naš cestar Janez je gospodu župniku že dolgo časa trn v peti, zakaj Janez ima navado, da splakne v nedeljo, mesto da bi šel v cerkev, ves prah, ki se mu je nabral med tednom v grlu, temeljito z vinom. Nedavno ga sreča župnik ter ga vpraša z žalostnim uradnim obrazom: »Janez, zakaj najdeš v nedeljo vedno samo pot v gostilno in nikdar ne v cerkev?« — Ja, gospod fajmošter — zato k' mislim, da blo slabš čee b' sedov u cerku pa na gostilno mislu, kokr pa če sedim u gostiln pa mislm na cerku!«

Gospod Pepček je nekaj sumil glede svoje soproge in svojega prijatelja. Nič gotovega, ampak vendar. Nekot se peljejo vsi trije po železnici. Prijatelj sedi poleg gospe. Gospod Pepček njima nasproti. Ko gospod Pepček za trenotek izgine, razvije prijatelj gospe sijajen načrt. In ko se gospod Pepček vrne, mu zasepeče prijatelj na uho: »Nekaj sem si izmislil. Sedaj, ko pride predor, zamenjava sedeže. Ti napadeš svojo gospo ter jo poljubiš. Seveda bo mislila, da sem jo poljubil jaz kot njen sosed. To bo imenitno!« In zgodilo se je tako. Nenadoma se začuje krik in pok krepke zausnice. »Kaj se drznete?« Možarkja se zakrohota. Ko se zopet zdani, drgne sicer gospod Pepček lice, vendar je silno dobre volje. Še nikdar ni dobil noben mož tako rad klofute, kakor to pot gospod Pepček.

Izdajatelj: dr. Josip Hacin.

Odgovorni urednik: Železnikar Aleksander. Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Vpitje zunaj naznanja, kaj se je zgodilo. Več sto volov muka, preplašene živali najbrže beže in vmes bolešno stokajo.

Green zopet spusti plošče, ki jih je preje še v zadnjem trenutku potegnil, in zdaj šele je moč spoznati vso neizgodo.

Spredaj tiči avto ves v gori krvavečega mesa, zgoraj na vozu ga je tudi dosti, na obeh straneh so krvavi mesni kosi, zadaj pa je videti razmesarjene vole, ki so že mrtvi ali v zadnjih izdihljajih. Nekateri se s težavo vlečejo proč, stotine pa jih beži na vse strani — zakaj tu prenehajo skale — za njim pastirji, ostali jezdeci pa so se obrnili proti avtomobilu, ki jim ni popolnoma tuj.

»Au, au, au, au!« stoka Green in zmaje z glavo. »To je več, kakor dovoli policija. Skrijmo se raje zopet v našo želvino lupino, sicer nam ti-le pobijejo šipe, natepsti nas hočejo.«

S temi besedami zapre zopet avtomobil.

Ostali se spogledajo s še vedno prestrašenimi očmi.

»Kaj pa zdaj?«

»Glejmo, kako se oddaljimo od tu na spodoben način.«

Preišče stroje in dožene, da je zavora zopet in-taktna, le pogon je nekoliko polomljen, kar bo pa

(16.)

hitro popravljeno. To delo prepusti enemu izmed monterjev; več ko dve roki ne moreta hkratu delati.

Green vzame velik nož in se poda v sprednji del. Oni, ki tega še niso videli, vidijo, kako odpre v ploščah okence in potem še stekleno okence. Razgled zakriva krvavo meso, katero začne Green rezati.

»Kaj pa delate?« vpraša Leonor.

»No, odrežem si zrezek,« odgovori Green.

»Tega vendar ne smemo, to bi bila tatvina, ali pa moramo plačati!«

»No, slišite, to moramo tako ali tako, in ne le majhen zrezek, to bo precej draga stvar, če le ne bomo imeli s policijo sitnosti. Tukaj, Tom, pomagaj mi, da napolniva sušilnico.«

Zdaj vlečeta oba velike mesne kose v avtomobil. Green ima prav, to jih bo najbrže mnogo veljalo, najpreje pa se je bilo pogovoriti z gonjači.

Skozi linice vidijo, kako so pastirji na konjih ustavili bežeče vole, nekateri izmed njih pa so razjahali konje in zdaj s silovitim vpitjem in groznim preklinjanjem tolčejo po ploščah, hoteč potnike linčati. To še niso pravi cowboys, vendar pa zadosti divji ljudje, ki jim ni zaupati.

Na beg v tem trenutku ni misliti, popraviti morajo pogon, in to bo končano čez četrte ure. Sicer je pa to sila sramoten občutek, da bi se tu kot polž skrili, potem pa zbežali, zlasti, ker so res nekaj zakrivali.

Tu najbrže poznajo gonjači tudi že brzovav, s čigar pomočjo lahko vedno ustavijo avto. Ali naj bo to že tu v civilizirani Ameriki, desperado-voznja, ki naj drži morda preko človeških žrtev?

»Oškodovance moram potolažiti, da dobe odškod-

nino čez dve leti,« meni Leonor, ki je vedno bolj zbe-gana. »Ali, kako naj to dopovem tem divjim ljudem...«

»Dovolite, da govorim jaz znjimi,« jo prekine Georg, »so napol cowboys in s takimi znam dobro ob-čevati. Dovolite, da grem na prosto.«

»Ne, ne, za božjo voljo, ne na prosto, odpri bo-mo tu okence...«

»Nobenega okenca, jaz moram stopiti na prosto, kakor gre to možu, ki hoče popraviti škodo, ki jo je naredil.«

Tedaj prijaha jezdec, ki je videti bolj soliden ko gonjači; najbrže je posestnik vsa črede.

Skoči s konja, izpregovori nekaj besed z gonjači, potem pa udari po ploščah.

»Odprite! Tu notri so ljudje! Ne skrivajte se tako bojazljivo, povrtni mi morate škodo!«

To je sicer še vedno surovo, ali vendar že dru-gače in Leonor takoj odpre okno.

»Sir, naša zavora je odpovedala...«

»To mene zanima, povrtni mi škodo, preje ne-greste od tod.«

»Koliko škode pa imate?«

»Najmanj deset volov je mrtvih — vol velja tri-deset dolarjev — in kar imam še škode — če mi ne-daste petsto dolarjev, vas ne izpustim!«

Globoko si oddahne Leonor, mislila je, da je ško-da mnogo večja. Potem seveda si domisli, s čim naj poplača... tedaj pa se iztegne poleg nje roka skozi okno in ponudi možu bankovec za tisoč dolarjev.

»Zadostuje, sir?«

Hlastno jo zagrabi mož in nato se odkrije.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 3.—, vsaka nadaljnja beseda 50 para.

Agentura

dobro vpeljana, prevzame vseh vrst trgovska zastopstva. — Ponudbe: »Agenturac na upravo lista.

Proda se

radi nujnega odpotovanja jako po-ceni posvetilo, obsegajoče 10 ha z gospodarskim poslopjem, njivami, gozdom in velikim hlevom. Pet mi-nut od železnice. Krasen ragled. Po-sebno pripravno za profesionista ali lesnega trgovca. Eventuelno se odda tudi v najem. Ponudbe na na-slov: Anton Zrušek, pošta Mislji-nje, železniška postaja Dovže pri Slovenjgradcu v Jugoslaviji.

Revirni gozdar

z državnim izpitom, 34 letno teme-ljito vsestransko prakso in prvo-vrstnimi izpričevali, izvešan tudi v poljedelskem gospodarstvu, ki je vodil samostojno večje revire ter govori slovenski in nemški, želi iz-premeniti svojo neodpovedano služ-bo. Ponudbe pod »Revirni gozdar« na upravo lista.

Stavbišča

pod Rožnikom in ob Dunajski cesti na Brinju prodaja Pokojninski za-vod za nameščence v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Oblačilno blago

v ostankih in od kosa kupite vedno dobro in najceneje v

TEKSTILBAZARJU,

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, prvo nadstropje.

Zunanji naročniki! Pišite po ceniki!

Ženitev.

Dame (tudi brez premoženja) naj pošljejo svoj naslov in 5 dinarjev na upravo lista pod šifro: »Ženitev«. Tajnost zajamčena.

Municija

za lovsko puško, kaliber 16, ugodno prodaja Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica 28.

Gospodična

poučuje citre proti nizkemu hono-rarju. Gre tudi na dom. Naslov pove uprava lista.

Damski in dekliški slamniki

po nižanih cenah ravno-kar došli!

Oblike damske od Din 70.— do Din 150.—, otroške od Din 50.— do Din 70.— nakitni od Din 100.— naprej — dokler traja zaloga.

Oglejte si cene v izložbi

MINKA HORVAT, Ljubljana, Stari trg št. 21

„Opeka“

prvovrstne zidake priporoča opekarna

„EMONA“ D. D.

v Ljubljani — Tovarna na Viču (Brdo) — Pisarna v Prilakovcih ulici 3, prtljaje.

Original

Leyrerjeve slike in Valvazorja, prodaja Hinko Sevar, antikvari-atknjigarna, Ljubljana.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!

Priporoč. potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, mazo blaga, platnine, kape, robce, čelike, nakace, toaletno blago. Telefon 915

K SEZIJI

Brusila za kose znamke „Swatyn“ iz najboljšega brusnega materiala po-nuja v preprodajo: FRANC SWATY

tovarna umetnih brusnih in ostrilnih kamnov Maribor, Jugoslavija.

GAMAUFOVO umetno gnojilo za cvetlice

je izborno učinkovito sredstvo, katero omogoči rasti do izredno bujnega razvoja in vzbudi v cvetu mnogo intenzivnejšo nianso barve. Cena zavojčku Din 3.—. Razpošilja društvo.

VRTNARSKA ŠOLA V KRANJU.

Stalna zaloga: Herzmansky, Korsika, Adria, Bajc, Urbanič, Kana.

Širite, Narodni Dnevnik